

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy órára

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Kohányi Gyula.**

Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasabos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többes-
hirdetések alkuszert jutányos áron vételnek fel. Helyg. díj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

Magyar görög-katholikusok.

Debreczen, jan. 5.

A magyar görög katolikusoknak karácsony estéje van. Ilyenkor mindenki igyekszik valami kedve-kedéssel, valami jóval járulni az ő hiveihez. A magyar görög katolikusokról sem feledkeztek meg az ő főpapjaik s püspökük nesztora, Váillyi János, eperjesi g. k. püspök karácsonyi ajándéku magyar liturgiát kívánt nekik adni, nyilatkozatra kényszerítvén Rómát e tárgyban a következő kérdései által:

1. Megtűrhető-e a magyar nyelv az istentisztelet tartásában?

2. Vajon magyar nyelven kiadhatók-e a liturgikus könyvek?

S a szeretet vallásának főpapja, a római pápa a kongregációk határozata alapján megtagadta a kérést, nem adott karácsonyi ajándékot az ő hiveinek, kimondta, hogy az istentiszteletnél a magyar nyelv nem tűrhető meg s a liturgikus könyvek nem adhatók ki magyar nyelven.

Azt írja egy lap, hogy ez a határozatot Váillyi püspök hiveivel is közölte már körlevél alakjában. Nem tudjuk elhinni. Magyar görög katolikus püspök nem tehetette ezt. Nem pedig két okból. Az egyik a személyes a belső öntudat, amely neki a kérdést diktálta, — az

nem nyugodhatik bele ebbe a válaszbba, appellálnia kell — ha van — felettes hatósághoz, ha nincs, a józan észhez. De van felettes hatóság is s ez a másik ok: magyar püspök tudja azt, hogy pápai brevet királyi «placet» nélkül ki nem hirdethet, ahhoz nem alkalmazkodhatik. Kérdés már most, miút a teendő? A józanész azt diktálja, hogy a római felelet nem helyes, nem jogos, nem igazságos, ahhoz alkalmazkodni tehát botorság s ami fő, hazafiatlanság. Ebből az is bizonyos, hogy a magyar kormány beleegyezésével ez a breve «placet»-et nyerni nem fog s így végre nem hajtható. Szabad-e ilyen körülmények között továbbra is magyar misét szolgáltatni, lehet-e magyar görög kath püspökséget felállítani?

A pápa újból való informálására gondolni hiábavaló. Az Alkotmány megmagyarázta, hogy a magyar nyelv nem olyan mint a ruthén örmény latin, vagy oláh, mert ez utóbbiak csak azok, — amelyek az egyesüléskor használták s amelyen legfőlebb csak a nyelv fejlődésével párhuzamos változások történtek.

Ha így áll a dolog, a további teendő világos. A magyar liturgiát Róma nélkül kell megcsinálnunk, és pedig nemcsak a görög hanem az egész katolikus egyházban. Van reájogunk, törvényadta formánk, csak meg

kell próbálni, az a kormány, amelyik szentesítette, az a király aki szentesítette a törvényt, bele kell, hogy egyezzzék hozzá kell, hogy esatlakozzék az egyedül helyes, az egyedül ésszerű megoldáshoz. A vallás szabadságáról szóló 1895. XLIII. tcz. alapján meg kell alakítani a magyar katolikus egyházat, amelynek feje a magyar király, megmarad minden szertartása, belső szervezete, de feltétlenül autonómiával liberalizálva, megmaradhat a mai görög és római katolikusok között is a különbség az oltáriszentség külső alakjában, de magyar egyházi nyelvvel és liturgiáival.

Róma feleletére csak ez lehet a viszonzulás, akinek nem tetszik, megmaradhat hiboros Róma-lovagnak, de a magyar király apostoli jogánál fogva székének adományozott javadalmakat nem élvezheti majd, azok csak az új magyar katolikus egyházat illethetik.

Csak ezt teheti meg a magyar kormány s ebben segítségére kell hogy legyen az egész magyar katolikuság, legyen a mai szertartása akár latin, akár görög. Meg kell tennie a magyar katolikuság összegének ezt a lépést, mert különben megmutatja, hogy nem érdemi meg a javadalmakat, amelyekkel a királyok és az ország kegyelme — sohasem a pápa előtt történt meghajásért — elhalmozta s ha meg nem

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Nehéz órában . . .

Mutatványul szerzőnek «Költemények» c. a. megjelent versgyűjteményéből.

Kietlen puszták vándorának.
Sötét, olajfás, hűs berek:
Nyilj meg nekem te szent, csodás könyv,
Fáradt vagyok, pihenhetek.
Lelkem körül úgy zúg a samum,
Üvölt a kétség vihara . . .
Adsz-e erőt a csüggedőnek?
Csodás oáz: szent biblia.

Hideg, fagyos világba' járok,
Legében lelkem úgy remeg.
Körüöttem — bámerre nézek —
Fasult szívek, jégemberek.
De itt talán, míg elesedádom
A tiszta, tündöklő eget:
Hebron beszédes, szép vidékét
S az ő Siont: fölengedek!

Ott ég a Mózes csipkebokra,
Az égi hang fülembé csendül.
Anygalsereg jár-kél mosolyogva
A fényre vált légen keresztlő.
Hallom szárnyuk lágy csattogását,
S ah, mintha mind szívembe szállna:

Megrezdül ez, — míg egynek-egynek
Arczomra könyűt ejt a szárnya.

Tovább, tovább! A szent sereggel
Bolyongok a pusztákon át.
Ott bőven oszt mannat a pázsit,
A szikla itt vizet bocsát.
Szívem szent ámulatra terjed,
A tűznek, ködnek oszlopára,
«Vélünk az Isten» zeng az ének,
Sin, Ráfidin csodálatára.

És a nyitott fénylő lapokra,
Lehajtvá izzó homlokom,
A Kanahánt hittel keresve,
Szent sátruk én is hordozom.
De túl borul az ég felettünk,
De am napunk ha rossz, ha jó:
Csak zúg az ének szikla hittel,
«Az Úr erős, mindenható!»

S övezve néma áhitattal,
— Söhaj, szó, halva ajkamon,
Ez égbeszálló dalamot, míg
Hosszan merengve halgatom:
Halk mássa zendül, messze-messze,
Vagy ah, szívem mélyén talán?
Mintha viharvert őszi tájnak
Fáradt visszhangját hallanám!

Itt, itt, szívemben zeng az ének,
Az Úr erős, nagy, jó, örök!

— Tovább, tovább én tört hitemben
Atújhodom, megépülök.
Mint áldozattűz gyúl ki lelkem,
Imádsággá lesz sóhajom . . .
És szembeszállva száz viharral:
Mosolygva járok utamon!

Szabolcska Mihály.

Deczemberi emlékek.

(Visszaemlékezés az 1848-iki szabadságharcból.)

A schwechati és a moori ütközetek után Windischgrätz hg. és táborkara azon nézetben volt, hogy a «rebellisek» ellenállási ereje teljesen megtört, miért is Pest elfoglalásával a «lázadás» is véget fog érni.

Ezen nézet téves voltát azonban néhány nap múlva már Martonvásárnál be kellett latniok, midőn a vad futásban menekülő «rebellisek» hátvéde az utánuk tóduló vérteseket annyira elverte, hogy Windischgrätz derék hada legott megállt.

«A rebellisek» — dicsekszik a vitéz tábornagy egyik deczemberi hadijelentésében — Pestről lengyel, olasz és francia önkéntesekből álló tetemes erősítést kapva, egy Hardegg vértés ezredbeli őrjáratot támadtak meg, mely alkalommal néhány ember könyű sebet kapott.

S ilyen és ehhez hasonló haditudósítások

teszi, nincs más orvosság, mint a szekularizáció.

Karácsony estére kondul a harang, görög katolikusok! Szálljatok magatokba s ha szomjuhozzátok az igazságot, álljatok talpra, vivjátok ki igazaitokat.

Hajduk! Idegen hatalom tör reá-tok, résen legyetek!

Egy katolikus.

A görög-katolikusok liturgiája kérdéséről a „Politikai Értesítő” az alábbiakat közli, a mi csak megerősíti vezércikkünk czéljának helyességét:

„Hogy a magyar liturgia mennyire jogosult és hogy a magyarországi görög katolikusok, kiknek másfél milliónyi létszámából 800.000 csupán csak a magyar nyelvet érti, liturgikus nyelve nem is lehet más, mint a magyar, azt legjobban bizonyítja az a három liturgikus könyv, a melyek évek óta magyar nyelvre lefordítva a magyarországi görög katolikusok közt használatnak. — Ezek a könyvek a következők:

Az egyik a „Szent Nagy Bazil atya szent és isteni liturgiája és egyéb egyházi szolgálatai papi imádságai” címet viseli és „A görög szertartású katolikusok lelki hasznára” szolgál. Ez a könyv 1890-ben Hajdu-Dorogon adatott ki. A másik könyv czimlapja a következő: „Görög Katolikus Egyházi Szertartási Könyv” (enchologion) magyarra fordítottatott Hajdu Dorogon 1879. Debreczen. Nyomatott a város könyvnyomdájában 1882. A harmadik könyv czime: „Aranyszájú Szent János atya szent és isteni liturgiája stb.” Ez a könyv az ujszövetségi vérontás nélküli szent áldozat bemutatásának rendjét tartalmazza kiegészítve több oltári imával és egyházi énekekkel a magyar ajku görög szertartású katolikus híveknek lelki épülésére. Ezt a könyvet a munkácsi és eperjesi egyházmegyei szentszékek kebeléből kiküldött 9 tagú bizottság fordította Hajdu-Dorogon 1879-ben. Ezek a könyvek mutatják, hogy úgy az áldozati, mint egyéb szertartásoknál az egyházi funkciót nem úgy, mint a római katolikusoknál egyedül a pap, hanem a pap és hívek együtt teljesítik.

A hosszú és a pap és hívek közt folyton ismétlődő korrespondáló liturgikus nyelv egye-

nesen kizárja azt, hogy az olyan nyelvű legyen, a mit a hívek nem értenek meg. Megjegyzendő, hogy az iment felsorolt liturgikus könyvek szóról-szóra az előírt eredeti könyvek fordításai s úgy a görög keleti nem egyesültek mint a görög keleti egyesülteknél minden szertartásra nézve kötelező erejűek. Mint a hogy a latin szertartásé, a nyelve előírt és kötelező, úgy ezek a liturgikus előírt imák és szertartások is szó szerint betartandók, csak hogy míg a római katolikusoknál egyoldalúan a pap mondja a misét s a hívek e funkcióban részt nem vesznek, addig a görög-keleti egyesültek és nem egyesültek liturgikus könyvei úgy vannak írva, hogy ezen szertartásos imákat és az áldozati szertartást magát is a pap csak a hívek tényleges részvételével végezheti. Ezek a liturgikus könyvek szóról-szóra azonosok a görög-keleti nem egyesültekkel és az egyesültekkel, tehát a görög szertartású katolikusoknál. A különbség csupán a római pápa nevének említésében és a „filioque” szóban van meg, t. i. hogy a szent lélek az atyától és a fiutól származik. Ha tehát a görög katolikusok Magyarországon a rosszul infarmált római szentszék merev álláspontjával szemben úgy akarnak megvédelmezni liturgikus nyelvüket, hogy az unióból kilépnek és a görög keleti nem egyesültek felekezetebe térnek vissza, akkor a liturgikus könyvekből csupán csak ezt a két passzust kell kihagyniok, — ezeken kívül a mai liturgikus nyelv használható. Ez esetben, mint a keleti nem egyesült felekezetekhez tartozó magyarországi önálló egyház az ekuméniai zsinat hatósága alá tartoznának s csupán csak a könyveket kellene bemutatniok, hogy azoknak tartalma megfeleljen az előírt eredeti könyveknek. Ha a pápa a merev non possumus álláspontjára helyezkedik, a magyarországi görög katolikusoknak egy másik modus vivendi is van joguk: egyszerűen egy önálló magyar nemzeti vallást alapítanak ó keresztény szellemben, abban használván a mai liturgikus könyveiket függetlenül egyházszervezeti tekintetben a római pápától és a konstantinápolyi patriarkhától egyaránt. A mire a vallás szabad gyakorlásáról szóló magyar törvény alapján teljes joguk van. Ily hierarkikus függetlenségben élnek különben Magyarországon a 68. IX. törvényezik alapján a pesti és miskolci görög egyházak, amelyek nem tartoznak semmiféle hatóság alá. Ezek csak dogmatikus szempontból vannak a magyarországi görög keleti

metropolita alá rendelve, pedig a miskolci egyház jelenleg csupán 24 leiket számlál, míg a csupán magyar nyelven beszélő görög katolikusok száma 800.000. — Olyanféle önálló szervezet lehetne ez, mint az anglikán vagy az ó katolikus. Különb Magyarországon a latin szertartású kereszténységet a bizanci görög kereszténységet megelőzte s az első keresztény magyarok már ugyanazokat a liturgikus könyveket használták, minőket most használnak a görög katolikusok. Ily körülménnek közt lehetetlenség, hogy a római szent szék ex cathedra is érvényt szerezzen a merev non possumus álláspontjának, mert ez esetben a római pápa égisze alól másfél millió, legjobb esetben pedig 800.000 hívót elveszít és megingatja a pápai tiara iránt mindig feltűnő tisztelettel viselkedő magyarokban a kegyelet tisztelet és ragaszkodás érzését. A liturgikus könyvek egyikének, az euchologionnak bekezdésében a következő idézet olvasható: „Ime, oly sok neme van a nyelveknek s egy sincs jelentés nélküli. Halát adok az én istenemnek, hogy mindnyájatok nyelvén szölk.” (Szent Pál I. kor. 14. 10 és 18). Így állván a dolog, a magyarországi görög katolikusok a római szentszék tiltakozó állás foglalásával szemben kénszerítve lesznek az unióból kilépve szakadást előidőzni, vagy a keleti nem egyesült egyházba belepni, vagy önálló egyházat alapítani, ha eddigi vallásukhoz ragaszkodnak. Ez az egyháztörténelemnek epochális jelentőségű ténye lenne.

A biztosítási törvényjavaslat. A magán biztosító vállalatokról s ói törvényjavaslatot a kormány tudvalevőleg véleményadás végett az összes ügyvédi kamaráknak és az összes kereskedelmi és iparkamaráknak. Minthogy — értesülésünk szerint — a legutóbbi napokban a budapesti kereskedelmi és iparkamara is betérjett a maga vélemény adását most már a tárgyalások egész anyaga együtt van s ennek feldolgozása után ami máris megkezdődött az igazságügyminiszter nagyobb ankétet szándékszik egybehívni.

A csodaszerek ellen.

— A közegészségi tanács fölterjesztése. —

Avval a sok mindenféle haszontalan, sőt nem egyszer ártalmas portékával, melyet pilulák, kenőcsök, elixírek alakjában mint csodálatos hatású gyógyítószereket drága pénzben vesztegetnek, egyre nagyobb tömegekben

elégé jellemzik Windischgrätz herceget, kinél bicskei főhadiszállásán néhány nappal előbb a magyar országgyűlés mindkét házának küldöttsége békeajánlatokkal járt. Ezen küldöttség működésének hiteles leírását azért tartjuk fontosnak, mivel abból határozottan kitűnik, hogy a bécsi mérvadó kormánykörökben a békes kiegyenlítésről már 1848. január első napjaiban tudni sem akartak.

Ugyanis a gr. Majláth Antal, Lonovics püspök, gr. Batthyány Lajos, Deák Ferencz és Mailáth György országbíró főrendi és képviselőhazai tagokból álló küldöttség 1848. decz. 31-én, Sylvester estéjén, Pestről Bicskére Windischgrätz hg. főhadiszállására indult — Martonvásáron Görgei tábornok, a magyar hadak fővezére, a küldöttség kíséretére Géczy hadnagy vezénylete alatt tizenkét Sándor orosz nagyherceg nevét viselő 4-dik huszárezredbeli huszárt és egy trombitást rendelt ki.

A küldöttség néhány óra mulva szerencsésen Bicskére ért, hol Windischgrätz katonai kíséretével gróf Batthyány Kázmernak fejedelmi fényvel berendezett kastélyában lakott.

A magyar urak csak nagy nehezen kaptak a falu koresmájában egy kis fűtetlen szobát, honnan gr. Mailáth Antal, ki Windischgrätz herceget Bécsből személyesen ismerte, a kastélyba ment, hogy a küldöttség megérkezését bejelentse.

— Batthyány kivételével — felelé Windischgrätz — a többi urakat 12 órakor elfogadom.

Erre az üzenetre a küldöttség tagjai egyhangulag kijelentették, hogy Batthyány nélkül Windischgrätzhez nem mennek, de utóbb különösen Batthyány felszólalására abban állapodtak meg, hogy ezen sérelmet a haza érdekében eltűrve kötelességöknek meg fognak felelni.

Windischgrätz hg, ki déiben vezérkari tisztjeivel éppen villasreggelinél ült, majdnem másfél óráig váratta meg a magyar törvényhozó tesület küldöttségét. Végre egy parancs tiszt az urakat a kastély könyvtárába vezette. A herceg, kinek gróf Majláth Antal a küldöttség tagjait egyenkint bemutatta, valamint idejövételük czélját német nyelven elmondta, azt felelte:

— Rebellisekkel nem alkudozom. Nehogy azonban utközben személyeikre nézve bajba keveredjenek, addig is, mi a császári csapatok Pestre be nem vonulnak míg egy két nap mulva okvetlenül meg fog történni — az uraknak Bicskén kell maradniok.

Ezzel aztán a kihallgatás véget ért s a küldöttség a falu koresmájában levő lakására tért vissza.

Kétséget nem szenved, hogy Windischgrätz a küldöttség megérkezéséről Bécsbe hírt adva, egyuttal a többi teendőkre nézve utasítást kért, mert csak így magyarázható azon nevezetes körülmény, hogy Windischgrätz a küldöttséget katonai őrizet alatt csakis január 10-én kísértette Budára, holott ó maga a császári csapatokkal oda már január 5 en vonult be.

A küldöttséget egy tiszt vezénylete alatt egy fél század dzsidás kísérette s míg a hercegnél járt négy ur szabad lábón hagyott gróf Batthyány Lajost még a megérkezés napján gróf Károlyi György pesti palotájában elfogták.

A tizenkét Sándor huszárt tisztestől legett Bicskén mint hadi szökevényeket tartottak vissza s a szegény fiuk mindannyian a Jösefstadti sánczokba kerültek.

Míg a békehüldöttség deczember 31-én éjjel Bicskére indult, az országgyűlés tagjainak nagy része Kossuthal a reá következő napon vagyis 1849 január 1-en Debreczenbe utazott. A hosszú vasuti vonaton helyet foglalt honatyák közül két ember hiányzott, kiknek távollétét eleinte kevesen vették észre. — Ezek egyike: Paffy János, a képviselőház alelnöke már több ízben kijelentette, hogy Windischgrätz pribékjeit lakásán fogja elvárni. Pázmándy Dénes pedig, a képviselőház elnöke, nem ment Debreczenbe, de Pesten sem maradt, mivel czélszerűbbnek tartotta Windischgrätz bevonulását másutt, mindenesetre oly helyen bevárni, hol a teljhatalmu hadnagy veszedelmes felindulása utól nem érthette. Egy ember — gondolhatta magában Pázmándy, — ki Blum Róbertet, a frankfurti parlament tagját minden teketória nélkül föbe lövette, egy perczig sem fog habozni, hogy a kezébe került »rebellis» magyar országgyűlés elnökét felakasztassa.

Ezen okból Pázmándy, Kazinczy Gábor, Lónyay Menyhért, Lónyay Gábor, Barthos Ede

árasztják el az országot lelketlen pénzsóvár emberek. A szegény emberek. — A szegény betegek hiszékenységre spekulálnak a kuruzs-lók az ő titkos szer-ikkel és a tapasztalat azt mutatja, hogy nagyon jól spekulálnak, mert hiába, mindaddig, a míg gyógyíthatatlan betegségek lesznek a világon, mindig bő keletjük lesz a csodaszereknek, melyek többet írnak, mint a mennyit az orvostudomány nyújthat a beteg embernek.

A titkos szerek előállításának és elárúsításának kérdése már pénzügyi szempontból is eléggé fontos, hiszen ezek a szerek legnagyobb részben a külföldről származnak hozzánk, és évenként sok ezer forint vándorol ki értük az országból. De sokkal nagyobb jelentősége van a kérdésnek a közegészség szempontjából, mert a titkos szerek sok esetben olyan alkotórészeket is tartalmaznak, amelyek az ember egészségére káros hatással vannak.

Jó későn belátta azt ami fődoktorunk: a belügyminiszter is, aki az országos közegészségügyi tanácshoz intézett egyik leiratában maga is tarthatatlanoknak mondja azokat a viszonyokat, melyek a titkos szerek előállítása és áruba bocsátása körül jelenleg fennállanak s azért véleményes jelentését kéri ki a tanácsnak arra vonatkozólag, miként volna ez a kérdés rendezhető. Az országos közegészségügyi tanács, az e hó 17-én tartott ülésében tárgyalta a miniszter leiratát s véleményét ez ügyről a következő fölterjesztésében foglalta össze:

A titkos szerekre és gyógyszer-speciálításokra vonatkozó mai viszonyok tényleg tarthatatlanok, s ennek okait a helytelen, sok félreértésre okot szolgáltató és végrehajthatatlan rendeletekben kell keresni. Ezen ügy rendezésénél az irányelvnek annak kell lenni, hogy szigorúan különválasztva a titkos szereket a gyógyszer-speciálításoktól, előbbieket elárúsítását minden áron gátolni kell, utóbbiakat pedig nem akadályozva, szabályozni, ellenőrizni s bizonyos közegészségügyi és a gyógyszerkereső közönség érdekeinek megfelelő feltételekhez kötni. Orvosi szempontokból helytelen lenne azon törekvés, ha a gyógyszer speciálítások elárúsítása betiltatnék. A legkiválóbb gyakorló orvosok azon nézetben vannak, hogy eme speciálítások között számos olyan van, melyeket, ha mindjárt készítés módjuk minden irányban nem is ismert részint összetételük, részint formáságuk czélszerűsége miatt ma már nélkülözni alig lehet.

Egy rendeletben tehát pontosan meg-

és még néhány képviselővel abban állapodott meg, hogy egyelőre Kis-Kőrösre utaznak, hol is Pázmándynak házában mindannyian elférnek...

Az elutazás január 1-én délutáni 1 órára volt kiűzve, de Pázmándy, nem tudni miért, egyedül utazott Kis-Kőrösre s onnan néhány nap múlva Kecske mértre ment, hol mindaddig tartózkodott, míg befolyásos emberei által lehetővé tette, hogy a fővárosban tartózkodjék.

Pázmándy Pesten a szintén ott maradt Deák Ferenczel többször találkozott. Amde a Pesten működő császári központi vizsgáló bizottság nem jó szemmel nézte a két magyar államférfiu együttlétét, mire aztán Pázmándy komárommezei birtokára internálták. Midőn aztán a tavaszi győzelmes hadjárat folytán Guyon tábornok a komáromi vár parancsnokságot átvette első teendői közé tartozott Pázmándy elfogatni, a kit Károlyi Lajos és Stahrember István grófokkal együtt okvetlenül felakasztatni volna, ha Görgei mint a magyar hadsereg fővezére a hatalmas ítélet helybenhagyását megtagadva, Pázmándy egy tiszt kíséretében Debreczenbe nem küldi, hol aztán Kossuth Vukovics S. b. igazságügyminiszter közbenjárása tolytán Pázmándyval ki is békült

Egy 48-as honvéd.

kellene vonni a határt a titkos szer és a gyógyszer-speciálítás között, még pedig a következőképpen: Titkos szernek tekintessék minden olyan preparátum, melynek skatulyáján, üvegén, edényén mindazoknak az alkotórészeknek a neve és mennyisége pontosan ki van téve, még pedig az állam nyelvén, amelyekből a szer össze van téve. — Az ilyen gyógyszer-speciálításokat mások, mint gyógyszer-tárban is a speciálítások eladását a magukat oly szívesen kuruzsolgató betegek fel fogott érdekében, korlátozni kellene akképen, hogy kézi eladásban, rossz orvosi recept nélkül csak ama speciálításokat legyen szabad kiadni, melyek méregként ható gyógyszert nem tartalmaznak.

Hogy melyik speciálítások zárasának ki a kézi eladásból, — azt esetről-esetre a belügyminisztérium határozza el rendeletileg az országos közegészségi tanács szakvéleményének meghallgatása után. — Hogy pedig a speciálítások ezen osztályozása megtörténhessenek, a tanács szükségének tartja elrendelni, hogy az eddig forgalomban levő speciálítások záros határidő alatt, minden újabb forgalomba hozatal előtt a belügyminisztériumba felküldessék vegyi megvizsgálás végett. De ne csak a speciálítás alkotórészei és azoknak mennyisége állapíttassék meg így hivatalosan hanem a szer árának a méltányosságát is vegye bírálata alá a közegészségi tanács. A jelzett és helybenhagyott árnál magasabbat ne legyen szabad ama készítményért követelni.

A kiadandó rendeletben szigorúan kellene követelni, hogy amaz alkotórészek és azok mennyiségei, amelyek a tartályon fel vannak tüntetve, mindenkor teljes mennyiségben s a legjobb minőségben legyenek a készítményben. Ez irányban, ha belföldi a preparátum: a készítő, ha külföldi a készítmény; ugy az azt behozató, vagy bizományos gyógyszerész, illetőleg droguista legyen a felelős.

Nehogy a miniszter engedélye, vagy a tanács véleménye a közönség felrevezetése czéljából hirtelre kizárásra kizsároltassék, meg kell tiltani, hogy a speciálításokat forgalomba hozók az engedély megadására a közönség előtt hivatkozzanak.

Eme rendelkezések és intézkedések azonban mind hiába valók lesznek mindaddig, amíg fennáll az ezen ügyre vonatkozó egyik régebbi rendelkezés. — Az 1882. évben hozott rendelet egyik pontja szerint ugyanis megvan engedély olyan gyógyszerkészítményeknek az elárúsítása, amelyről kimutattot, hogy azok tartása és eladása a velünk viszonyosságban levő államokban is meg van engedve. Nem is ezen rendelet hiúsított meg minden, talán czélszerű, intézkedést s özőnével áramlott be Ausztriából, mit velünk viszonyosságban levő országból olyan készítmény, melynek összetétele előttünk ismeretlen, de mert ott árusíthatók, nálunk is megkellett engedni. Mindenek előtt tehát eme rendeletnek a megszüntetését javasolja a tanács.

Igy szól nagyjában az a véleményes jelentés, melyet a belügyminiszter felhívására az országos közegészségi tanács terjesztett fel hozzá pár nappal ezelőtt E fölterjesztés alapján készítenő rendelet kétségtelenül hozzá fog járulni a titkos szerek kérdésének a rendezéséhez s így közvetve a közegészségi viszonyok javításához is.

Polgári 48-as kör Nagy-Létán.

— Saját tudósítónktól —

Nagy-Léta független érzelmű polgárai a második ezredév hajnalán, az új esztendő első napján összejöttek, hogy oly maradandó intézményt létesítsenek, melyre idők multával büszkén tekinthetnek vissza.

A község polgárainak egyetemet csaknem teljes mértékben a függetlenségi eszme hatotta át már régi időtől fogva, de mindaddig hiányzott a társaságos érintkezés és egyesülés által oly jótékonyan ható és üdvös egyleti élet,

mely a hű öregeknek összetartó kapcsa, a fiataloknak nevelő iskolája legyen. Most végre e hiány is pótolva lett és megalakult a polg. 48-as olvasókör óriási lelkesedés mellett,

A régi öregeknek, kik ama nagy idők tanúi voltak, bizony nincsen szükségök oly politikai iskolára, hol megszilárdítsák lelkök mélyében kitörölhetetlenül gyökerező szabadságszeretetőket, függetlenségi elveiket: mégis eljöttek az alakításra, hogy reszkető hangon, lángoló szemekkel lelkőkre kössék a fiatalabbaknak, hogy a kivított szabadságot megtartani egyetértéssel lehet s a független eszmék szent tüzét ápolni csak művelt, öntudatos lélek képes; hogy a mit ők szemekkel láttak, küzdelmek özött átéltek, az ifjak lelkőben lássák ismét és éljék át újra.

Mintegy 150 polgár jelent meg az alakuló gyűlésen, közöttük számosan a román ajku polgártársak közül is.

Fel sem tűnt tehát, hogy a magyar részről még mindig hiányzik egy — hitehagyott, ki — ugy látszik — nem igen tudott massal különbnek látszani polgártársainál, minthogy velők ellenkező politikai hitet vall.

Az alakuló gyűlést a megválasztott díszelnök, Marjay Péter országgyűlési képviselő nyitotta meg lelkesítő s a legközvetlenebb hatású beszéd kíséretében.

A nép nevelő iskolája lesz ez, ugymond, melyre épen most a választásnál fényesen bebizonyult vesztegetési törekvések között, az alsóbb osztály tudatlanságát, lelki egyszerűségét kizsákmányoló hatalmi önkényvel szemben különösen szüksége van.

Tanuljon a nép az egyesületi életben a hírlapokból, tanuljon egymástól, nemesítse lelkét, ápolja szívében az egyetértést s ne hagyja kialudni abban sohasem a szabadság szeretetét. — Ez a kör a 48-as és függetlenségi pártnak igen erős ostroma lesz, melynek kebelében legalkalmasabb elintéztést nyerhetnek a párt minden ügyei, hol ő maga is mint családi körben, legelsőben és legzavib, sebbem itt fog számot adni azon dolgokról, melyeket a Kossuth párt és ő is, mint annak egyik tagja, épen a nép jóléte érdekében végeznek.

A viharos éjjelenz között elhangzott beszéd után megválasztották a tisztikart következőleg: Elnökök lettek: Landesmann Rubin Meyer, budapesti borkereskedő, — ki idegen hangzású neve dacára is magyarul érző szívvel lévén megáldva, elsőben indítványozta egy asztaltársaságnak a kör megalapítását és anyagi áldozattal is járult ahhoz — továbbá Guba József és Mihucz Sándor. — Jegyző lett Munkácsy Ferencz, pénztárnok M Papp József. Választottak még 10 választmányi tagot, kik is a következők: id. Árva Sándor, M. Nagy Imre, M. Nagy István, D. Nagy István, Holló g. József, L. Nagy Imre, ifj. Árva József, Tóth Á. József, ifj. Barna Péter és Fetréz Bálint.

Ezután meghatározták a kör helyiségét kiválasztották a megrendelendő lapokat, összesen hetet. Más, kisebb ügyek elvégzése után a gyűlés igen lelkes hangulatban oszlott szét.

Midőn a legszebb reményekre jogosító fiatal egyletnek léleknesítő és a nemzeti, önérzetet, független eszméket ápoló nagy munkájában, áldást és segédelmet kívánunk Istentől, egyszersmind felhívjuk rá a figyelmét mind azon községeknek, hol még ilyen egyesület nem létezik, de a kellő talaj, bármily kicsiny

legyen is az, meg van hozzá, hogy látva e nemes példát, — már a pártszervezkedés megkönnyebbítése céljából is — minelelőbb alakitson polgári 48-as kört. r. 1.

A debreczeni kir. tábla felavatása.

— A fővárosi napi sajtó Debreczenről, —
Debreczen, jan. 5.

Abtől az alkalmából, hogy Erdély Sándor igazságügyminiszter a debreczeni kir. tábla felavatási ünnepélyére városunkba jött, az összes fővárosi lapok hosszan foglalkoznak velünk. Mindenik nagyobb fővárosi lap terjedelmes tudósítást közöl az itt lefolyt ünnepségekről s nem egy magasztalólag emlékszik meg Debreczenről.

A »Magyar Hírlap« ez a tekintélyes sajtóorganum Debreczen áldozatkészségéről dicsőhymnusokat zeng s üdvözli városunkat, ezt a tősgyökeres magyar várost, hogy elkészült ezen munkájával, mely ismét előbbre vitte az ország kulturális fejlődését.

Majd így folytatja fejtegetéseit:

A miniszter is mondott beszédet. Mi, a kik annyi ünnepélyes alkalmakra készült szónoklatot hallottunk és olvastunk és akik jó lélekkel elmondhatjuk, hogy az ünnepi beszédek tengernyi frázisában rendesen hiába keresi az ember a beszéd magyát, az igazságnak megfelelően örömmel konstatáljuk, hogy Erdély igazságügyminiszter szavai magvas száryalásuak és fenkölt gondolkodásról tesznek tanuságot. A sablontól teljesen elütő szónoklat volt ez és nem a szerint a recept szerint készült, amely nem kíván egyebet csak frazist ha értelem nélkül valót is, csak nagy mondásokat. Szébb szavakkal nem lehetett fölavatni a királyi tábla új palotáját, mint amilyeneket az igazságügyminiszter mondott, aki különösen amikor kifejtette, milyennek kell lennie a bírónak s milyen az igazságszolgáltatás és a jó bíró definícióját.

De — és ez a »de«, lerontja a miniszter szép beszédének értékét — a mikor a küldöttségek tisztelegtek a miniszternél, az egyiknek kijelentette, hogy a kormány párt nem erőszaknak köszöni győzelmét, hanem erkölcsisikere az a győzelem. Kár, hogy ezt a legáltalább is merész a flitást éppen azona napon csak rövid néhány órával azután koczkaztatta meg a miniszter, a mikor a jognak ideális műveléséről a vizsgálomdásnak szentsegéről mondott beszédet. A z ellentét bizony nagyon szembe töltő.

Debreczen városát egyébiránt méltó elismerés illeti, amiért új templomot épített az igazságnak és ezt az elismerést senki sem fogja a derék magyar városól megvonni.

A »Budapesti Napló« ez a kitünően szerkesztett lap a fővárosi előkelőbb újságírók lapja a következőleg méltán nyolja és dicsőíti Debreczent:

A magyar igazságügynek magasztos hivatásához méliópalotát emelt Debreczen város büszke népének áldozatkészsége. Megkoronázta vele buzgólkodását abban a sokszor, de mindig jogtalanul ócsárolt nemes versenyben, amikor vidéki nagy városaink a királyi ítélőtáblákért erejüket talán túl is haladó áldozatokat ígértek és hoztak. Főlemelő volt akkor e harc, mert szép jelensége volt a városi polgárság hatalmas lettearejének és a kulturáért való lelkesedéseinek. Még mennyivel főlemelőbben szólnak hozzánk most a debreczeni új palota követő amikor tanuskodnak arról, hogy Debreczen polgárságnak lelkesedése az igazságügy intézményei iránt nem csapant kívánságának teljesítésével, hanem ifjabb áldozatokat hozott, hogy az a bírói fórum, amely falai között szerető ott, honra találalt, magához, a városhoz és a gazdag — értelmess polgársághoz méltó helyre szolgálta sson egy meszsze vidék ügyes-bajos népének.

Az új palota örködni fog a dicső mult város polgárainak erényei felett és emlékeztetni fog minden időkben, hogy az igazság, a becsület utján a lemondásnak, a kétségbeesésnek oem lehetnek nemtelen fegyverei.

Eleszteni fogja abban a derék, tősgyökeres magyar népben az igazságszeretet tüzeit és azt a nemes törekvést, hogy minden magyar város magyar szívvél, magyar érzésekkel, de a nyugati városok külsőségeivel emporiuma legyen Magyarország egy egy darabjának. Kultúrális, nemzeti missziója ez a vidékinagyvárosoknak s a mikor Debreczen városenneka hivatásnak tudatában száz ezreket áldoz, ékesítsük föl címere slobogóját, mely mindig a polgári és hazafiúi erényektől tündökölt.

Színház.

Kurucz világ. Széll Kálmán és Dóczy József operettje f. hó 15-én kerül először színre színházunkban. Komjáthy igazgató nagy gonddal készíti elő a darab előadását. Diszletek és kosztümök tekintetében is mindent megtesz a darab sikere érdekében de a próbák is serényen folynak s akiknek alkalmuk volt megfigyelni az új darab menétét, szép felépítését és csinos zenéjét, szép sikert jósolnak a fiatal szerzők művének, mely körülbelől meg fogja alapítani zenei hírnevüket s biztosan támaszkodhatnak további munkájukban első darabjuk sikerére. Igen jó szerepei vannak a darabban B. Ruzsinszky Ilonának, Kállay Lujának, Kaposy Józsnak, Locsareknének, Békessynek, Sziklaiynak és Follinusznak.

Kállay Lujza — menyasszony. Szintársulatunk szép hangú, bájos énekesnője itt hagy bennünket s cserbenhagyja a világotjelentő deszkákat, ahol nagyra nőtt — Hymen rózsaláncát felveszi. — Visszamegy oda, ahonnan közvetlenül hozzánk jött, hogy többé

ne a szinpadon, hanem a családi körben érvényesítse tehetségét szerepeinek betöltése tekintetében. Komáromba megy vissza, odaviszi a szíve, illetve a szívével fogva kollegánk Fittler Jenő komárommegyei árvaszéki ülnök, az egyesült »Komárommegyei Közlöny« és »Komáromi Lapok« szerkesztője, mivel tegnap este volt az eljegyzése szűk családi körben. — Amidőn tiszta szívből gratulálunk az eljegyzéshez, arra kerjük a holdog menyasszonyt, hogy ha itt hagy is minket, ne feledje el Debreczent akkor sem.

Műsor változások. Mint a színház igazgatóság köréből értesülünk, az e hétre szünet nélkül kitűzött Grant kapitány holnapután megszakad s csak ma és holnap kerül színre, holnapután, csütörtökön pedig Lecocque rég nem adott operettje, a Kertészleány megy, melyben jó szerepei lesznek Békessy Gyulának, Sziklay Miklósnak, Follinus Aurelnak, aztán Kállay Lujának és Kaposi Józsnak. Pénteken újra visszatér bérletszűnetre Grant, s szombaton pedig a Madarász adják, a czim-szerepben Békessyvel, míg a fejedelem aszszonyt B. Ruzsinszky Ilona, Csörsz bárót Sziklai, Szaniszlót Bejczy György, Adelaidet pedig Locsarekné fogja játszani. Vasárnap d. u. a Vigéczek, este pedig a Vereshaju kerül színre, a czim-szerepben Kállay Lujával, Veréb Jankót pedig Sziklai fogja játszani.

Komjáthy János színigazgató tegnap családi ügyben Győrött tartózkodott, míg ma mint behívott tanácsstag az orsz. színész egyesület központi tanácsának ülésén vesz részt.

Ujdonságok.

* **Városi közigazgatási bizottsági ülés.** Debreczen sz. kir. város ujonnan megalakított közigazgatási bizottsága ez évben első rendes ülését ma délután 3 órakor tartja meg a városháza nagy termében gróf Dégföld József főispán elnökle alatt. — A mai januári ülésen a polgármester, a tisztí főorvos, a kir. tanfelügyelő, a pénzügyigazgató stb. terjesztik elő a mult év december haváról szóló közigazgatási jelentéseiket. Az ülés lefolyásáról lapunk holnapi számában közlünk részletes tudósítást.

* **Kinevezés és előléptetés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter, mint a hivatalos mai száma közli, dr. Horvay Róbert debreczeni kereskedelmi akadémiai rendes tanárt a debreczeni állami főreáliskolához a IX. fizetési osztály 2-ik fizetési fokozatába végleges minőségben rendes tanárrá kinevezte és áthelyezte.

* **Ezüst menyegző és eljegyzés.** Ily czimű tegnapi ujdonságunkba értelem zavaró és bosszantó sajtó biba csuszott be. A vőlegény neve ugyanis nem Papp István, hanem Balogh István földbirtokos mit ezennel sietünk helyre igazítani. Egyben kedves kötelességünknek tartjuk még kiegészítésül néhány nevet is ideiktatni akik a tegnapelőtti szép ünnepéiyen szintén jelen voltak u. m. Komlóssy Arthur főjegyző, Király Gyula tanácsnok, Kálmánecz helyi Mór és Simon Miklós rendőrkapitányok, Szabó József főszámvevő, Dr. Nagy Zsigmond főisk. tanár, Visky Sándor v. számtiszt, és Kondor Kálmán v. számvevő, Kertész Mihály ifj. Bányai István, Tóth Béla

építész, R á c z Lajos valamint egy a vőle-
gény mint a menyasszony családja és rokonsá-
ga köréből igen számosan. A vacsorát reg-
gelig tartó táncz követte.

* **Katonai ünnepély.** Igen szép katonai
ünnepély folyt le ma délelőtt a Kossuth ka-
szárnyában. Ez alkalommal tüzte fel ugyanis
S u v i c h Jenő cs. és kir. 39-ik gyalogez-
red ezredese a tisztikar jelenlétében R e d l fő-
törzsfőnök mellére az Ő felsége által érdemei
jutalmául adományozott koronás ezüst érdem
keresztet.

* **A függetlenségi kör bálja.** Már előre
felhívjuk a közönség figyelmét mindjárt a
farsang elején a f. hó 23-án szombaton este a
Korona disztermében tartandó függetlenségi
kör báljára, a »mi bálunk«-ra. A mi közön-
ségünk ezt a bált mindig nagy látogatottsággal
tűntette ki, úgy hogy ezt a bált, a »mi
bálunk«-t lehetett a farsang legnépesebb és
legkedélyesebb báljának nevezni. — Nem
kételkedünk, hogy így lesz ez az idén is. Erre
a nagy sikerűnek ígérkező bátra ma küldötté
szét a bizottság a következő meghívókat:

Meghívó. A Debreczeni függetlenségi kör
által 1897. január 23-án, szomban a »Korona«
disztermében tartandó zártkörű tánczvigalomra.
Belépti jegy személyenként 1 forint. Belépti-
jegyek a meghívó előmutatása mellett váltha-
tók a kör helyiségében és este a pénztárnál
Felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak. Jó izü
ételek és italokról gondoskodva lesz. Kezdeté
8 órakor.

* **Az alapítványi pénztár átadása.** Az
alapítványi pénztár tudvalevőleg az új szer-
vezeti szabályzat értelmében január 1-től
kezdve megszűnt és azt ezután a házipénztár
kezeli. Az alapítványi pénztár átadása tegnap
vette kezdetét s az előreláthatólag még pár
napot igénybe fog venni, minél fogva figyelmeztet-
nek a felek, hogy még egy két napig, amíg
az átadás megtörténik, legyenek türelemmel.

* **A Polgári Takarékos és Segélyszö-
vetkezet** megkezdte működését és e hó 3-án
tartotta első befizetési napját. A befizetések
hetenként 3-szor történnek és pedig v a s á r-
n a p d. e. 10—12, — s z e r d á n é s
s z o m b a t o n d. u. 3—6 ó r á i g a
szövetkezet hivatalos helyiségében. (Nagyvárad
u. Dr. Fráter ház.) Belépni és előjegyezni
lehet a hivatalos órák alatt naponként d. e.
9—12-ig d. u. 3—6-ig.

* **Eljegyzés.** M a n d e l b a u m Lipót
sámsoni kereskedő leányát T e r e z k, a.
előjegyezte K l e i n Lajos budapesti iparos.

* **A farsang küszöbén.** Pár nap mulva
itt van a farsang. A hol csak egy bálba
készülő leány vagy menyecske lakik, abból
a házból elköltöztött a szívek nyugalma. Oh
nem, egyelőre nem a szerelem hatalma za-
varta meg azt a piczike jószágot, melynek
titkait nehezebb kifürkészni a természet akár-
melyik csodás tüneményénél. Izgatottan várják
a lapokat, apróra olvasnak mindent azokból
és kétszer is átnézik jól, hogy nem olvasnak-e
ott valami bál hírt, valami tárczumultság
vagy bál hírt. Dicsérik a kalendárium csiná-
lót, hogy oly igen bőkezű volt és oly nagyon
bőre szabták a farsangot! Oh! de lehet
ezeken a farsangi estéken is eleget tánczolni.
Elég szív szövetség érhet meg a házasságra és
elég pompás új bál öltözeteket lehet bemu-
tatni! Jaj! Csak ez ne jutna az eszükbe! A
bál öltözetek! Hisz e miatt vannak a lázasan
dobogó kis szívek szörnyű izgalomban.

* **Köszönetnyilvánítás.** Meghatva és hálár-
szívvvel mondom köszönetet bánatos családom
névében is mindazoknak a jó barátoknak jó
ismerősöknek kik elhunyt szeretett férjem né-
hai Kállay István temetésén megjelenven rész-
vétükkel mély fájdalomukat enyhíteni igyekez-
tek, de különösen a nagytiszteletű lelkész,
főiskolai tanári és tanítói kar tagjainak vala-
mint a képezedei tanuló ifjuságnak is, kik
valódi részvételre mutató megjelesükkel szere-
tetteljes vigaszukkal sebünkre az első halza-
mot nyújtották, Debreczen 1897 január 4
ö z v, Kállay Istvánné sz. Möricz Czeiczil.

* **Levélbélyeg gyűjtők figyelmébe.** Schöp-
lin nagyvárad királyi posta és táviráda igazga-
tó arra kérte fel lapunkat hogy figyelmeztessük
a levélbélyeg gyűjtőket miszerint a képes
levelezőlapokból minden nagyobb forgalmu
posta hivatalnál így a debreczeninél is, 32
külön álló teljes gyűjteményt kaphatnak ren-
des árban, darabját 2 krral. —

* **Lázadás a vasutnál.** Az államva-
sutak debreczeni indóházánál tegnap, vasárnap
délután kisebb-szerű lázadás tört ki. A vasuti
rendőrség egy botránykötő napszámot beki-
sért s e miatt lázadtak fel társai akik kiakar-
ták szabadítani a rendőrség kezei közül.
A botrány hőse F e k e t e Lajos, kabai
illetőségű napszám, a ki tegnap délután a
III. oszt. váróteremben duhajkodni kezdett s
egy öreg asszonyt megtámadott. A 23. rendőr
csendre intette a duhaj legényt, de az nem
hallgatott a szép szóra s mert — mint a rendőri
jelentésben írva van — »Isten káromlást
követett el az rendőr ellen, vádolt bé lett
kiszerve az őrszobába«. Fekete társai, hogy
társuk bekisérését hirül vették, — néhányan
megjelentek az őrszoba előtt s F e k e t e
szabadon b o e s á t á s á t k ö v e e l t é k. —
A rendőrségnek semmi kedve nem volt a már
nagyobb számmal összegyűlt kivánságát tel-
jesíteni, mire azok fenyegető állást foglaltak. A
rendőrség a már kitörő felben levő lázadásnak
úgy vetett véget, hogy segítséget kért a köz-
ponttól s a megérkezett rendőrök a tömeget
szétzavarták s Feketét bekisérték a város-
házára.

* **A vasuti kocsikban feledett tárgyak
elárverezése.** A vasuti állomásokon s a ko-
csikban feledett tárgyakat e hó 18-án d. e. 9
órákor elárverezik. Erre vonatkozólag az álló-
másfőnökségtől a következő értesítést vettük:
Közhírré tetetik, hogy a vasuti kocsikban és
az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak,
u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha-
és fehéreművek, botok, napernyők, esernyők, stb.
nyilvános árverés alkalmával január hó 18-án
d. e. 9 órákor azonnali készpénz fizetés mel-
lett el fognak adni.

Táviratok.

Perczel miniszter-megy.

Budapest, jan. 5 (A Debr. ered. táv.)
P e r c z e l Dezső belügyminiszter
széles körben elterjedt hírek szerint már
régebben beadta lemondását, »e g é s z-
s é g i o k o k b ó l.« azonban főoka a
**választásokban neki B á n f f y által
juttatott passzív szerep volt.** Mikor az-
tán a választások lezajlottak, Bánffy
nagyon kérte Perczelt, maradna meg,
mert rögtöni távozásából mindenki
megtudná a valódi okot. Most azonban
már az izgatottság elmúlt, azért távozá-
sának híre újból felmerült azzal kapcsola-
latban, hogy m a n d á t u m á r ó l
i s l e m o n d.

Királyunk és az angolkirálynő.

Budapest, 1897. jan. 5. (A Debr. er. táv.)
Hírszerint királyunk V i k t ó r t a angol
királynőnek még ez évben megtartandó 60
éves jubileumára Angliába megy.

Elégtétel Kovács professzornak.

Budapest, jan. 5. (A Debr. ered. táv.)
K o v á c s József dr. professor ellen meg-
indult mozgalom ellensúlyozására a budapesti
orvo-i kör tegnap este az »István főherceg«
éttermében lakomát rendezett K o v á c s
tanár tiszteletére. B ó k e dr. felkészítőjére
K o v á c s könnyezve mondott köszönetet a
körnek a rokonszenvért, mely — ugymond —
jól esik neki a méltatlanságokkal szemben.

Egy 48-iki honvédezredes halála.

Budapest, jan. 5. (A »Debr.« ered. táv.)
Egerben, mint onnan távirják, C s e r e y Ig-
nác 1848 iki honvédezredes tegnap reggel 94
éves korában meghalt. Az elhunyt tevékeny
részt vett a szabadságharcban, melyet végig
küzdött hősiessé. Mult év tavaszáig a honvéd
menház parancsnoka volt. Halála országszerte
nagy részvétet keltett.

A hirlapbélyegek eltörlése.

Budapest, jan. 5. A Debr. ered. táv. A
budapesti újságírók egyesülete legközelebb
tárgyalni fogja egyik törvényhatóságnak a
hirlapbélyegek eltörlése tárgyában a képviselő-
ház elé terjesztett indítványát.

Kazánrobbanás a vaggongyárban

Budapest, jan. 5. A Debr. ered. táv.
A Ganz féle vaggongyárban a kőbányai uton
egy k a z á n t kipróbálás közben annyira
f e l h e v i t e t t e k, hogy szétrobbant.
A robbanás iszonyú rémületet keltett, a ke-
letkezett füstben ó r á k i g n e m l e-
h e t e t t l á t n i s e m m i t s c s a k
sok szellőztetéssel, a tető leverése után ju-
tottak a n n y i r a, hogy t ű z e t e-
s e n m e g v i z s g á l h a t t á k, —
mitörtént. I s z o n y u l á t v á n y t á r u l t
a vizsgáló bizottság elé. Több véres test fe-
küdt szanaszét, részint mozdulatlanul, részint
irtóztatóan jajgatva.

Egy küzölök már meghalt, öten súlyosan
többen pedig könnyebben megsebesültek. A
vizsgálat megindult,

Egy skatulya szivarvég. *)

Száz aggastyán bajtárs
Viraszt sötét gyászban,
Az öreg honvédek
Menedek-házában
Karácsony estéjén.
Gondolnak a bődög
Ünnepelő házakra . . .
S nekik ez a nap is
Nagypéntek gyásznapja,
Jezus születésén.

Gazdaghoz szegényhez
Megy az Úr anyyala,

*) Azon alkalomból, hogy a pesti honvéd men-
ház agg honvédei egy skatulya szivarvéget kaptak
karácsonyi ajándékkul.

A bűn fiához is
Van egy vigasszava,
Csak hozzajuk nincsen,
A széles hazában
Nem akad egy lélek,
A ki ma így szóljon:
Tudjuk még hogy éltek —
Aldjon meg az Isten!

Ünnepeltek egykor,
S ünnepelték őket.
A mikor vörökkel
Védtek ezt a földet. —
S a szent szabadságot.
Mikor a magyar név
Diesőségben fényelt,
Mikor bámulatba
Ejtett minden népet,
Az egész világot!

Rég volt . . . elfeledték,
Ki gondolna rátok!?
Hisz' nincs ma veszélyben
Imádott hazátok
Rokkant vén vitézek!
Köszönjétek meg, hogy
A nemzeti hála
Bedugott bennetek!
Fényes palotába
Addigra mig éltek.

De nem! . . . Ajtó nyílik.
Béna bajtárs lép be;
Skatulyát helyez az
Asztal közepére . . .
El hát a magyar még!
Van még a ki rölök
Ma megemlékeznek!
A skatulya titkát
Mohón leleplezik:
Egy rakas szivarvég,

. . . Száz aggastyán bajtárs
Viraszt sötét gyászban,
Az öreg honvédek
Menedék-házában —
Száz vén kopott magyar.
Pipáznak hallgatag
A multba melyedve,
A míg a jelenbe
Tévedő szemekbe
A füst könnyet facsar.

Tóth József.

A szekundák története.

— A tánczó diákok. —

Most írja egy apa nekünk: miért vittek baza a »felsőbb ifjak« a középiskolából olyan tekintélyes mennyiségű szekundát — a szent karácsonyi ünnepére.

Igen érdekes level az, ami erről négy oldalon írva van.

Kissé sötéten színezi a kesergő apa az ő panaszát, de azok az apák, akik nagyreményű örököseiktől hasonló tekintélyes számú szekundákat kaptak kriszkindlibe, meg fogják ezt érteni és minden bizonynyal méltányolni fogják e bus apai levelet — az igazgató és a tanár urak is.

Igy szól bizonyítól a levél.

Kérem, tisztelt uraim, kegyeskedjenek egy előfizető, a karácsonyi iskolai értesítővel mélyen sujtott apa kérelmének és óhajtatásának becses lapjuklan helyet adni.

Helyet adunk, ime.

Nem tudtam elgondolni — kezdődik az apai siralom — mi lehet az oka annak, hogy az én jó kamasz fiam, aki ezelőtt egyike volt a legelső tanulóknak, a jelen tanévben feltűzött szekundát hozott haza szerető szüleinek karácsonyi meglepetésül.

Mi ez fiu?

Hebegett az én kis legényem, hogy így meg úgy, a tanár urak haragszanak rá.

Ismerem ezt a diáknótát.

A rossz diákok fujják mindig otthon. —

Hanem tudom én, hol a bibi.

A gyerek, az én jó diákom, attól kezdve változott meg, mikor a tantervbe fölvettek a — tánciskolát.

Szép tudomány a waltzer is bizonyosan, de talán kissé korán kezdik a mi kedves eseményeink. Friss könnyű lábaik vannak hozzá, az tény, de nagyon éretlen fejvel megárt nekik ez az esteli keringés, mint a kampós szekundák szomorúan bizonyítják.

En láttam ezt, mikor a diákom kipomá-dézta iskola után a frizuráját, újra subicz-kolta a czipőjét és a nyakkendőjét felőráig kötöztette a tükör előtt, kijelentvén az édes anyjának, hogy — ő most a tánciskolába megy.

Erélyesen elővettem a kis legényt, hogy bohó, szép örökösöm, talán korai lesz még a legénykedés. De kivette a hatalmat a kezemből az én diákom, mert kijelentette:

— Az igazgató ur megengedte.

Még olyasfélét is mondott — de ezt már as aggodalmaskodó anyjának — hogy abban neki nem parancsol, mert az igazgató ur ezt jobban tudja, mi kell a diáknak és aztán mi szabad.

Mire vezet ez?

A gyerek járt a tánciskolába, ahol szép Diának tánczolni az illem és táncztanár ur vezetése alatt és a fiu késő éjjelenként járt haza. Persze az igazgató urak mit sem tudnak arról, hogy az ő engedélyükkel miképpen élnek az olyan diákleányok, mint az enyém is. A táncziskolák nagyobb részében nem épen válogatott társaságba veszülnek. A dreisrittelt megtanulják, de egyebet is tanulnak. A kis lovagok a hölgyeket hazakisérgetik, más részük koresmába húzódik és megeskik, hogy a kis diák szeretetreméltó mámorban vetődik haza és dől bele az ejszaka felét aggodalom-ban átvirrasztó édes anyja karjaiba.

Tapasztalatból irhatom, hogy ez az ut sok éretlen fiut a korai romlottságba visz. — Vannak esetek, hogy a táncziskolák némely bájos Hébéi nem elégszenek meg a diáklavagok bókjaival, szerelmes verseivel, hanem — ajándékokat kérnek tőlük. Persze — örök emlékül. És a mi regényhőseink sokszor tilalmas uton is megszerzik a táncziskolai ideál számára az ajándékokat.

Annyit bizvást mondhatok, hogy sok karácsonyi szekundának a szabadalmazott táncz iskolába járás az oka és ajánlom az én szomorú példámat a tanhatóságok figyelmébe.

Ha már a tánczot anuyira szükségesnek tartják, hogy az iskolai hatóságok engedélyt adnak a táncziskola kultiválására, tartsanak a középiskoláknál intézeti tánczimestert, mint ahogy tornatanárt tartanak.

Ámbár azt gondolom — és hiszem, hogy sokan gondolkoznak így — az érettségi után sem készt még el a — dreisrittelés tudományára. Mert mit ér nekem az én kamasz diáknm, ha művésziesen tud waltzerézni és a kicsapongásoktól fakó, egész-égtelen az arca es üres a feje.

Egy szomorú apa.

IRODALOM.

Debreczeni főiskolai lapok első mu-tatvány száma igen élénk változatos tartalommal jelent meg. A szerkesztői beköszöntőn kívül még T o r d a y Sándor j. s. egyleti elnök tollából. A z i f j u s á g i é l e t á t a l a k i t á s á r ó l (az akadémiai körkör) talál cikket az olvasó, addig, K o n r á d Ernő a j. önképzőkörének elnöke a v i d é k i e g y e t e m i h a n g v e r s e n y e k rendezését teszi szóvá s G s a j á g h y Károly pedig u t ó h a n g o k c. alatt visszapillantást vet a millénniumi ünnepségekre. Szépirodalmi dolgozatokat K u n Béla, K i s s Pál, S o l t é s z Elemér, F é l Boldizsártól. K á l m á n Gyula, V ö r ö s m a r t y »Csong« és Tündérje-ről írt

aestetikai tanulmányt. — A »H u m o r« rovatban pedig »Gyuszi« tollából. »Bölle« címen egy köröta diák életéből vett apróságot talál az olvasó. A lap előfizetési ára a második iskolai félévre 1 frt 50 kr. ¶

A Vasárnapi Ujság jan. 3-iki száma 23 képpel s a következő tartalommal jelent meg. »A két Balassa Bálint« (két régi magyar költő báró Balassa Bálint és gr. Balassa Bálint most feltalált arczképeivel, egykoru festmények után) Baráth Ferencztől. Költemények: Megnyugvás Vargha Gyulától. A csárdában Lamperth Gé-zától (Paur Géza rajzaval.) Regénytár: »Az asztalos családja«. Elbeszélés, Jókától. (R. Hirch Nelli rajzaival.) Az uszó sziget. (Verne új regénye az eredeti francia kiadás rajzaival.) »Egy régi magyar főúr és udvara« — (Illésházy István arczképeivel.) »Hogyan csem-pészünk hadi szereket Kuba szigetére.« El-beszélés a mostani kubai forradalomból. »Az ezredévi ünnepévek idejéből«. (Nagy csoportkép 50 arczképpel, Streisky fölírtele és összeá-jtása után.) »Rogead Ágoston« (arczképpel.) »Uj esztendő reggelén«. (Jantyk Mátás raj-zával.) »Régi új évek« (képekkel.) »A kubai hadjárat színhelye« (képcsoportozattal.) »A hercegné és cigányprimás« (képekkel.) — Irodalom és művészet, Közintézetek és egy-letek. Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendez-beti rovatok. A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre 2 frt, a Politikai Ujdonságokkal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin Társulat kiadóhivatalában (Budapest egyetem u 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap«, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre csak 1 frt 20 kr.

Uj idők. A harmadik évfolyam beköszöntő számában Herczeg Ferencz lapja, az Uj Idők az eddigieknél is tartalmasabb, di-szesebb és maradandó értékű szellemi táplálé-kot nyújt. Számot kiváló író és festő az Uj Idők-höz szegődött, azzal a nemes ambícióval, hogy a legkiválóbb magyar képes családi lap-nak tekintélyt emelje. Herczeg Ferencz, Mik-szath Kálmán, Bródy Sándor, Dóczy Lajos, Szomaházy István, Bárony István, és mások a neves írók közül alkotásaik javát hocsátot-tak a szerkeztőség rendelkezé-ére ugyanakkor, midőn a festők és illusztrátorok egész jeles gárdája szállott sorompóba, hogy ecsetjükkal és rajzójukkal a szemnek tetsző és mara-dandó becsű képekkel gazdagítsák az Uj Idők-et. A kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. sz.) kívánatra mindenkinek, a ki akarja, mutat-ványszámot küld.

Protestáns egyházi és iskolai lap. Negyedik évfolyam. 1-ső szám. Budapest, 1897. jan. 3. Tartalom: »Belterjesebb keresztyén munkásságot« V. F. — »Luther prédikációi magyarul.« — Küzdelem a hit és babona között« F. G. — I s k o l a ü g y »Közép-oktatásunk árnyoldalai« B e n k e István. — Nehez órában S z a b o l c s k a M i-hály. — »Péter apostol levelei.« Dr. E r d ő s József. — B e l f ő l d. »A pozsonyi theo-logiai Otthon. — R é g i s é g e k. Adatok az 1859-iki pátenstörténetéhez. Á d á m Kálmán. — I r o d a l o m. — Egyház. — Iskola. — Gyászrovat. — Különfélek.

Gyi paripám, gyite sárga.

— Dankó Pista peres nótája. —

Nagy dolog a nóta csinálás. Ezt csak az tudja igazán, aki, mint Dankó Pista negyed-felsőszáz nótát írt már életében. Ahány hang ezekből a nótákból kikörog, mind a lelkéből szakadt ki. Azok ott olyanok, mint az idegek, amelyek feszűnek a lelkében s mikor meg-rezzentek ők valami szép gondolat, akkor szét pattannak és sirva-bugva szakadnak ki a nóta csináló lelkéből.

Nines is a szellemi munkások között egy se, aki oly bü-zke volna a termékeire, mint épen a dalköltő. Az ő gondolatait dölják mindenfelé és az idegen örömet, fájdalmát az ő örömeinek, fájdalmának a formájához ala-kitja.

Ha aztán megtörténik, hogy valaki azt mondja a nótának: te ezt a daloló aranyalmát a magam fajaról tépted le, akkor a nótáfa olyannak érzi magát, mint az első ember, akinek az volt a bűne, hogy a tudás fája alatt tanyázott. — Elbujdosni szeretne, megtagadni mindenkit és megtagadni magát mindenki előtt.

Dankó Pista átérte már ezt a lelki állapotot. A negyedfélszáz nótáját megtoldotta még egy esomóval, Volt ezek között egy, amelynek az volt a bekezdő sora:

»Megmondom én a legénynek.«

Danoltak ezt, mint a többi szerte az országban. Dicsérte mindenki, ahogy csak az ő nótáit szokták dicsérni és Dankó Pista nem sajnálta, hogy világ gyönyörűségére elkoldult a lelkétől ezt a nótás gondolatot.

De ugy furdult, hogy egy fiatal daliró, Pap Zoltán ismerősnek találta az új nótát. Keresett, keresett, a hanglétra legfelsőbb fokáról benézte azt a kis világot, amelyben az ő hangján beszélnek és úgy találta, hogy Dankó Pista nótája nem eredeti, nem igazi nóta, hanem csak olyan uraktól levett gunyába bujtatott valami.

Megharagudott és azt mondta: majd megmondom én a legénynek!

Meg is mondta ezenképen: Ez a nóta az én nótám. Én irtam elébb. Ismerik sokan. Ez a czime, hogy Szomszédomban van egy hajlék. Ráismerhet a vak is ha nem süket. Hiába van most más gunyája,

Es bepörölte Dankó Pisiát plagizálásért. Dankó könnyen vette. Hiszen hát tudják hogy nem szorul másra. Hiszen ha nóta kell aradattal öntheti ki a lelkéből. Pénze se kell a másé, hát a nótája hogy kellene.

És türte, hogy perre kerüljön a dolog. A tárgyaláson fűyöltek, énekeltek, hegedültek. A székértők izzadtak, mert bizony nem igen tudtak, kinek itélhék oda a fűtyöt. Végre azt mondtak, Pap Zoltáné az igazság. Dankó meg, ha akarja, forduljon sz. Davidhoz, az jobban érti a hegedűszót.

Szegény Dankó Pista olyan volt, mlnt a kit kiűznek a világból. Nem hogy nevetett volna, de kesérgésnek adta magát. Nem érezte ki a helyzet komikumát, hanem csak az elképzett szégyent és fogadalmat tett akázhányat, hogy száradjon el a hegedű fája, ha csak egy nótát is ír még ebben az életében. De hiába fogadkozott Mert egyszer csak hozzájő az ügyvédje aki nemcsak a feleivel szemben huzóvónó, de a hegedűn vonó-hozó és azt mondja:

— Te Pista, hát hiszen ha loptál akkor csak magadat loptad meg. Mert ugy vagy vele hogy irtál te egy nótát vagy tíz évvel ezelőtt mely ennek az igazándi ósajja olyan nagy a családi hasonlatosság. A bot végét téhát a felperesed ellen fordíthatjuk mert ha »Megmondom én a legénynek« hasonlít a Szomszédomban van egy hajlék című nótájára ekkor ez meg a »Gyi paripám gyi te sárgá«-ra hasonlít.

Ezen az alapon aztán semmisségi panaszt jelentettek be a törvényszék ítélete ellen, mert az nem engedte meg a bizonyítási eljárást.

A tábla minap hozott végzésében pedig elrendelte a bizonyítási eljárást, a melynek eredménye előre látható.

No hát ez a legkedvesebb ujévi ajándék, a mit Dankó Pista könyöröghetett volna magának a nóta Istenétől.

KÖZGAZDASÁG.

Kőbányai sertés-piaz.

jan. 4

Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként —400 klgon felüli sulyban krtól—krig. 2 Öregközép (páronként 300—400 kilogra krtól— krig. 3 Fialat (páronként nehéz — ban felüli sulyban) — krig. 4.Fialat közép páó áonként 250—320 klg.— sulyban 54—56 krig. 5. Fiata sönnyű páronként 250 kgr. terjedő sulyban —

rig. Magyar szedett nehéz páronként 280 klg. felüj sulyban — kr. Közép pk-int 2208—10 klg. fe Julyban — krig. Könyű pként 220 klg. terjk eulyban — krig. III. Szerbia Nehéz pként 260 klg slóli sulyban 51¹, 53 krig. Közép pként 220—260 klg terjedő sulyban 50—51 krig. Könyű pként 220 kl rjedő sulyban 49—50 krig.

Sertés létszám 1897 jan. 1-ik napján volt kész- etben 5887 drb. 1897. jan. hó 2-ik napján felha ott 640 drb. 1897 jan. 21-ik napján elszállítatott 364 db. 1897. évi jan. hó 22-ik napjára maradt készletben 4896 db. A hizott sertés üzletirányzata — vátlozatlan.

Budapesti gabonatözsde.

jan. 4.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései akövetkezők

Table with columns: B u r a, kilós, Ar 100 klg., kilós, Ár 100 klg. Rows include Bánsági, Tiszavidéki, Pestvidéki, Fehérmegyei, Bácskai, Észak magy.

Table with columns: Min. hekt.-ben, Ár kilógram. Rows include Rozs elsőrendű, másodikrendű, Árpa takarmánynak, égetni való, serfözdei, Zab, Tengeri bánsági, más nemű, Rpzó ebánsági.

VASUTI MENETREND.

1896. október hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:

Table listing train routes from Debreczen, including Budapest-felé, Budapest-Nagyvárad-felé, P.-Ladány-Nagyvárad felé, Csak P.-Ladányig vegyes vonat, Szatmár-M.-Sziget felé, Csak Szatmárig, Miskolcz-Kassa felé, Szerencs-S.-A.-U.-Kassa felé d. u., H.-Böszörmény-B.-Szt-M felé máv-ról, F.-Abony felé máv-ról, Ohat-Kócs-Polgár felé máv-ról d. u., Derecske-Nagy-Léta felé.

Debreczenbe érkezik.

Table listing train routes to Debreczen, including Budapest-Nagyvárad felől, N.-Várad-Pi-Ladány, M.-Sziget-Szatmár felől, Csak P.-Ladányról, Csak Szatmárról, Kassa-Miskolcz felől, Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerencs felől, B-Sz-M-H.-Böször felől vásártérre, F.-Abony felől vásártérre, Ohat-Kócs-Polgár, Derecske-Nagy-Léta felől.

Badapostról—Debreczenbe indul:

az este 7 ó. 09 p. érk. Gyors-vonat d. u. 2 ó. 15 p. az éjjel 2 ó. 40 p. Személy-vonat este 7 ó. 05 p. az 2 ó. 40 sz. v. (Püspökladányig gy. v. átszállással) este 9 ó. 15 p.

Budapestre érkezik:

reggel 8 ó. 40 p. p.-kor ind. gy. v. délután 10 ó. 5 p. déli 12 ó 36 sz. v. este 8 ó. 10 p. este 10 ó. 31 reggel 5 ó. 15 p.

- 1) P.-Ladánytól gyorsvonat. 2) Közvetlen kocs Miskolczon át Budapestre. 3) Közvetlen kocs Bptről Miskolczon át

MUTATÓ TÁBLA

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6—7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva nétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnep napon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órakor ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

A debreczeni kir. járásbírószág szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedpen és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig

A Gönczy-egyesület „otthona“ a keresk. akad. palotájában

Museum, a kollegiumban, nyitva van vasár ponként d. e. 10—12-ig.

Január 9. Gazdász bál.

Január 23. A függetlenségi kör bálja a Korona disztermében.

Február 23. A függetlenségi párt bálja a Korona disztermében.

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:

Hétfőn) 11—12 óráig. Csütörtökön) Kedden) Szerdán) 9—11 óráig. Pénteken) Szombaton)

Délután:

Minden hétköznap 2—5 óráig. Vasárnap délelőtt 9—12 óráig

1412—1896. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírószágnak 31578—1896. P. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Bernáth Jenő részére ifj. Barsay Miklós és neje debr. lakostól 300 ft tőke, ennek 1896. évi szept. hó 14-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 79 ft 8 kr. perköltség erejéig 1896 évi okt. hó 3-án bíróilag lefoglalt és 2045 frtra becsült lovak, szekerek, továbbá zongora és butorokból álló ingóságok 1897. évi jan. hó 20-án d. e. 9 órakor kezdetét veendő és a Homokkertben levő gőzmalom udvarán és következő Sz. Anna-u. 2524. sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi decz. hó 24-én.

Bódogh Zsigmond, bir. kiküldött,

